

თბილისის სააპელაციო სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

საქართველოს სახელით

19 ივნისი, 2018 წელი

თბილისი

საქმე №2ბ/360-18

ქ.

სამოქალაქო საქმეთა პალატა

თავმჯდომარე, მომხსენებელი მოსამართლე - ვანო წიკლაური
მოსამართლეები: ნათია გუჯაბიძე, გოდერძი გიორგიშვილი

სხდომის მდივანი - გვანცა კომბეგაშვილი

აპელანტი - ე----- თ-----ი

წარმომადგენელი - დავით მუმლაძე

მოწინააღმდეგე მხარე - მ----- თ-----ი

წარმომადგენელი - კ-----

დავის საგანი - სამკვიდრო მოწმობის ბათილად ცნობა, მესაკუთრედ აღიარება

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება - თბილისის საქალაქო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილება

აპელანტის მოთხოვნა - გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და
ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა

2. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნებზე მითითება

გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის
30 ნოემბრის გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა მ----- თ-----ის (პირადი
№0-----) სარჩელი: ბათილად იქნა ცნობილი 1--- წლის 16 ნოემბერს
მოპასუხე ე----- თ-----ის (პირადი №1-----) სახელზე გაცემული

კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა, რეესტრის №2---; ცნობილ იქნა მ----- თ-----ი (პირადი №0-----) უძრავი ნივთის მდებარე მისამართზე თბილისი, თ-----, მ-----, I-----, კ----- (მიწის საკადასტრო კოდი N0-----), ბინა N-- მესაკუთრედ.

დასკვნები ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით

პირველი ინსტანციის სასამართლომ უდავოდ მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

2.1. მოსარჩელე მ----- თ-----ი მამკვიდრებლის რ----- თ-----ის გარდაცვალებამდე და მისი გარდაცვალების შემდეგაც, დღემდე, ცხოვრობს სადავო საცხოვრებელ სახლში, მდებარე მისამართზე თბილისი, თ-----, მ-----, I-----, კ-----, ბინა N--. მ----- თ-----ის რეგისტრაციის მისამართს წარმოადგენს თბილისი, ზ-----, მ-----, 1-----ი, კ-----, ბინა N-- (რეგისტრაციის თარიღი 2----- წელი);

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

- მოსარჩელე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- მოპასუხე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- სსგს თბილისის სამოქალაქო რეესტრის სამსახურის მიერ 2016 წლის 18 ივლისს გაცემული საინფორმაციო ბარათი N0----- (ს.ფ. 21);
- სსგს თბილისის სამოქალაქო რეესტრის სამსახურის მიერ 2017 წლის 12 იანვარს გაცემული საინფორმაციო ბარათი N0----- (ს.ფ. 114);
- მოწმეების ნ--- კ-----ის და თ--- მ-----ის ჩვენებები (სასამართლო სხდომის ოქმი).

2.2. რ----- თ-----ი გარდაცვალებამდე ცხოვრობდა საცხოვრებელ სახლში, მდებარე მისამართზე თბილისი, თ-----, მ-----, I-----, კორპუსი N--, ბინა N--. მისი ცხედრის გამოსვენება მოხდა აღნიშნული საცხოვრებელი სახლიდან;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

- მოსარჩელე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- მოპასუხე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- სსგს თბილისის სამოქალაქო რეესტრის სამსახურის მიერ 2016 წლის 13 ივლისს გაცემული საინფორმაციო ბარათი N0----- (ს.ფ. 14);
- საბინაო-სამშენებლო კოოპერატივის N3-- მიერ გაცემული ცნობა (ს.ფ. 90-91);
- მოწმე ნ--- კ-----ის ჩვენება (სასამართლო სხდომის ოქმი).

2.3. მ----- თ-----ს რ----- თ-----ის სამკვიდრო ქონებაზე მდებარე თბილისი, თ-----, მ--- მკ/რ, I კვ-----, კ-----, ბინა N--, განაცხადი სანოტარო ორგანოში 1993 წლიდან 2016 წლამდე არ შეუტანია და არც

სამკვიდრო მოწმობა მიუღია;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

- მოსარჩელე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- მოპასუხე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი).

2.4. მოპასუხე ე---- თ-----ს არც მამკვიდრებლის რ----- თ-----ის გარდაცვალებამდე და არც მას შემდეგ არ უცხოვრია საცხოვრებელ ბინაში, მდებარე თბილისი, თ---- დ-----ა, მ-----, I-----, კ-----, ბინა N--;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

- მოსარჩელე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- მოპასუხე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი).

2.5. ე---- თ-----ს მამკვიდრებლის, რ----- თ-----ის დანაშთი ქონების, მდებარე დ-----, დ--- ფ-----, რ-----, საკუთრებაში რეგისტრაციის მიზნით, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსთვის არ მიუმართავს;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

- მოსარჩელე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- მოპასუხე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- ამონაწერი საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს განცხადებებისა და უფლებების რეგისტრაციის ელექტრონული წიგნიდან (ს.ფ. 132).

2.6. მ----- თ-----ი არის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი (მნიშვნელოვნად გამოხატული შეზღუდვა). მოსარჩელე 2-----
----- ორმხრივი მწვავე პნევმონიის დიაგნოზით მკურნალობის კურსს გადიოდა ქ. თბილისის შპს „N-----“;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

- მოსარჩელე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი);
- მოპასუხე მხარის ახსნა-განმარტება (სასამართლო სხდომის ოქმი).
- შპს „მ-----“-გ-----ის მიერ 2016 წლის 10 თებერვალს გაცემული ცნობა, საპენსიო მოწმობა (ს.ფ. 27-28);
- ქ. თბილისის შპს N5----- მიერ 2017 წლის 25 მარტს გაცემული ცნობა მ----- თ-----ის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ (ს.ფ. 97);
- მოწმე ნ---- კ-----ის ჩვენება (სასამართლოს სხდომის ოქმი).

პირველი ინსტანციის სასამართლომ განსახილველ საქმეზე დაადგინა შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

2.7. რ----- თ-----ი და ა----- პ-----ი დაქორწინდნენ 1951 წლის 13

ივლისს. ქორწინების რეგისტრაციის ადგილს წარმოადგენს რ-----, ქ.
გ----- მმაჩის საქალაქო ბიურო სახალინის ოლქი;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-ქ. გ----- მმაჩის საქალაქო ბიურო სახალინის ოლქის მიერ 1-----
--- გაცემული ქორწინების მოწმობა, აქტის ჩანაწერი N-8 (ს.ფ. 116-118)

2.8. რ----- თ-----ი გარდაიცვალა 1-----ს. მას დარჩა პირველი
რიგის კანონისმიერი მემკვიდრე - შვილი მ----- თ-----ი;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-გარდაცვალების მოწმობა, აქტის ჩანაწერი N7-- (ს.ფ. 13, 79);

-მ----- თ-----ის დ---დების მოწმობა N2-----, აქტის ჩანაწერი N5-- (ს.ფ. 18).

სასამართლოს განმარტებით საქმეში არ არის წარმოდგენილი მტკიცებულება,
რაც მამკვიდრებელ რ----- თ-----სა და მოსარჩელე მ----- თ-----ს შორის
არსებულ ნათესაური კავშირში ეჭვის შეტანის საფუძველი გახდებოდა.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე
მუხლის მე-3 ნაწილზე, რომლის თანახმად, გარემოებები, რომელიც კანონის
თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით არ
შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით.

2.9. მოპასუხე ე---- თ-----ი არის მამკვიდრებელ რ----- თ-----ის ძმის,
ა----- თ-----ის შვილი და შესაბამისად მეორე რიგის კანონისმიერი
მემკვიდრე (ძმისშვილი).

ა----- თ-----ი გარდაიცვალა 1972 წლის 02 ივლისს; სადაბო საკრებულოს
ცნობით, რ----- თ-----ის სახელზე ირიცხებოდა დ-----ს, დ--- ფ-----
-, რ----- ქ. N---ში მდებარე საცხოვრებელი ბინიდან ერთი ოთახი და 300 მ2
მიწის ნაკვეთი. რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდრო ქონებაზე მდებარე
მისამართზე დ-----, დ--- ფ-----, რ----- ქ. N--, 1/8 ნაწილი 1--- წლის
16 ნოემბერს გაცემული კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობის
საფუძველზე გადაეცა მამკვიდრებლის მეორე რიგის მემკვიდრეს, ძმისშვილს
ე---- თ-----ს.

სამკვიდრო ქონება არის სახლთმფლობელობა მდებარე დ-----, დ--- ფ-----
-----, რ----- ქ. N--, 1/8 ნაწილი მთელი საცხოვრებელი სახლი ლიტერი „ა“
შედგება ერთი ოთახისაგან საცხოვრებელი ფართი 30 კვ.მ. სასარგებლო ფართი
30 კვ.მ. განლაგებული 300 კვ.მ. მეტრი მიწის ფართობზე;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის 2-----

2017 წლის 12 იანვრის N----- დამოწმების ფურცელი (ს.ფ. 73-75);

-1--- წლის 16 ნოემბერს გაცემული კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა, რეესტრის N2--- (ს.ფ. 76-77);

-ე----- თ-----ის 1--- წლის 09 სექტემბრის განცხადება სამკვიდრო მოწმობის მიღების თაობაზე (ს.ფ. 78);

-ფ-----ს სასოფლო საბჭოს მიერ გაცემული რ----- თ-----ის დ---დების მოწმობა, ფ-----ს სასოფლო საბჭოს მიერ გაცემული ა----- თ-----ის დ---დების მოწმობა (ს.ფ. 80-81);

-გარდაცვალების მოწმობა, აქტის ჩანაწერი N--- (ს.ფ. 82);

-დ-----ს ფ-----ს სასოფლო საბჭოს მიერ გაცემული ე----- თ-----ის დაბადების მოწმობა, აქტის ჩანაწერი N-- (ს.ფ. 83);

-სახლთფეძლობელობის მოკლე დახასიათება (ს.ფ. 85);

-დ-----ს სახ. სასამართლოს აღმასრულებლის 1961 წლის 25 ნოემბრის აქტი (ს.ფ. 86-87);

-დ----- რაიონის სახელმწიფო სანოტარო კანტორის მიერ 1--- წლის 17 სექტემბერს გაცემული ცნობა N- (ს.ფ. 88);

-ფ-----ს სადაბო საკრებულოს მიერ 1--- წლის 16 აგვისტოს გაცემული ცნობა N6-- (ს.ფ. 89);

-ფ-----ს სადაბო საკრებულოს მიერ 1--- წლის 23 ივნისს გაცემული ცნობა N5-- (ს.ფ. 89).

2.10. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ტექნიკური აღრიცხვის არქივში წარმოდგენილია უძრავი ნივთის ტექნიკური აღრიცხვის ბარათი მისამართით დ-----, დ. ფ-----, რ----- ქ. N--. უძრავი ნივთის სააღრიცხვო მასალა აღრიცხულია 1976 წელს და თავფურცელზე (მესაკუთრე, მოსარგებლეთა სია) დაფიქსირებულია ბ--- ი----- თ-----ი;

სააღრიცხვო მასალაში წარმოდგენილი 1--- წლის 16 ნოემბრის N2--- კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა (ნოტარიუსი ა-----), რომლის საფუძველზეც რ----- თ-----ის მემკვიდრედ ცნობილია ე----- ა----- --ის ასული თ-----ი. მოწმობაში მითითებული ფართები სააღრიცხვო მასალაში დაფიქსირებული არ არის. ბოლო მონაცემებით დაცულ 1988 წლით დათარიღებულ ტექნიკურ პასპორტზე კი მითითებულია ბ--- თ-----ი, რომელიც გაუქმებული არ არის. რ----- თ-----ი და ე----- თ-----ი სააღრიცხვო მასალაში არ ფიქსირდებიან. განცხადებაზე თანდართული 1--- წლის N1--- ცნობა-დახასიათება მასალაში დაცული არ არის;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-ე----- მ----- (მ----- თ-----ის წარმომადგენელი) 2017 წლის 20 იანვრის განცხადება საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოს (ს.ფ. 151);

-საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2017 წლის 24 იანვრის N2--- ცნობა (ს.ფ.

111-112).

2.11. ანდერძების ერთიან ელექტრონულ რეესტრში არ მოიძებნა ჩანაწერი 1-----ს გარდაცვლილი რ----- თ-----ის სახელით დამოწმებული ანდერძის თაობაზე.

რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდრო ქონებასთან მიმართებით საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის სანოტარო არქივში ინახება ნოტარიუს გ. ა----- მიერ 1--- წლის 16 ნოემბერს დამოწმებული სამკვიდრო მოწმობა (რეესტრის N2----);

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

-სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის მიერ 2016 წლის 13 ოქტომბერს გაცემული N1----- ინფორმაცია ანდერძების ერთიან ელექტრონული რეესტრიდან (ს.ფ. 23);

-სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის მიერ 2016 წლის 12 ოქტომბერს გაცემული ცნობა N1----- (ს.ფ. 25).

2.12. მოსარჩელე მ----- თ-----ს მამკვიდრებელ რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდროს მიღებაზე უარი არ განუცხადებია; საქართველოს ნოტარიუსთა პალატაში არსებულ არქივში ნოტარიუს გ. ა----- მიერ 1--- წლის 16 ნოემბერს დამოწმებულ სამკვიდრო მოწმობას არ ერთვის მემკვიდრეობის მიღებაზე უარის თქმის შესახებ მ----- პ-----ის (ამჟამად თ-----ის) განცხადება;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-სსიპ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის მიერ 2016 წლის 28 ოქტომბერს გაცემული ცნობა N1----- (ს.ფ. 24);

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1434-ე მუხლის თანახმად, მემკვიდრეს შეუძლია უარი თქვას სამკვიდროს მიღებაზე სამი თვის განმავლობაში იმ დღიდან, როცა მაინ შეიტყო ან უნდა შეეტყო თავისი მოწვევის შესახებ სამკვიდროს მისაღებად. საპატიო მიზეზის არარსებობისას ეს ვადა შეიძლება გააგრძელოს სასამართლოს, მაგრამ არა უმეტეს ორი თვისა, უარის თქმა სამკვიდროს მიღებაზე უნდა გაფორმდეს სანოტარო ორგანოში.

2.13. მ----- პ-----მა 1-----სს შეიცვალა და მიიღო გვარი თ-----ი;

მ----- თ-----ის სახელზე სსრკ სიმბოლოკიანი პასპორტის გაცემის დროს შევსებული განცხადება-ანკეტა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საინფორმაციო-სამისამართო ბიუროში არ მოიძებნა;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-ლენინის რ-ნის მმაჩის ბიუროს მიერ 1-----სს გაცემული გვარის, სახელის, მამის სახელის გამოცვლის მოწმობა, აქტის ჩანაწერი N-- (ს.ფ. 113).

-სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს თბილისის სამოქალაქო რეესტრის სამსახურის 2017 წლის 16 იანვრის N0----- მიმართვა (ს.ფ. 115).

2.14. მოპასუხე ე---- თ-----ის სახელზე 1--- წლის 16 ნოემბერს სამკვიდრო მოწმობის გასაცემად ნოტარიუსთან წარსადგენი დოკუმენტების მომზადებაში მოსარჩელე მ----- თ-----ს მონაწილეობა არ მიუღია; მოპასუხე მხარის მიერ მითითებული გარემოების სადავოობის შემთხვევაში, მხარემ უნდა დაადასტუროს ის გარემოებები, რომლებსაც ეფუძნება მისი შესაგებელი. საქმეში წარმოდგენილი დ----- კომუნალური გაერთიანების ტეხადრიცხვის ბიუროს 1--- წლის 16 აგვისტოს გაცემული N1--- ცნობა-დახასიათება (ს.ფ. 84, 152) გაცემულია მ----- კ-----ზე. მოსარჩელე გვარის შეცვლამდე იყო გვარად „კ-----ი“. ხოლო მან გვარი შეიცვალა 1-----სს. საქმეში არსებული მასალებით არ დასტურდება, რა გარემოებაზე დაყრდნობით არის გვარის შეცვლის შემდეგ დათარიღებულ ზემოთხსენებულ N1--- ცნობა-დახასიათებაში მითითებული ცნობის მიმღებ პირად „მ----- კ-----“. სასამართლოს განმარტებით აღნიშნული გარემოების დამადასტურებელ საკმარის მტკიცებულებად ვერ იქნება მიჩნეული მოწმე ვ----- ჩვენება (სასამართლოს 2017 წლის 09 ნოემბრის სხდომის ოქმი). იგი წარმოადგენს მოპასუხე ე---- თ-----ის ნათესავს (დეიდაშვილის ი----- მეუღლე). ვ----- 1--- წელს ე---- თ-----ს მისივე თხოვნით გაჰყვა ნოტარიუსთან მემკვიდრეობითი საკითხთან დაკავშირებით. იგი უშუალოდ არ დასწრებია სანოტარო ბიუროში სამკვიდროსთან დაკავშირებით დოკუმენტის მიღებას. მხოლოდ იმ გარემოებას იხსენებს, რომ ე---- თ-----ი შეხვდა მ----- თ-----ს და ორივე ერთად შევიდნენ ნოტარიუსთან. რამდენიმე წუთში კი ე---- თ-----ი დოკუმენტით ხელში დაბრუნდა. ამ საბუთში მითითებული იყო როგორც დ--- ფ-----ში მდებარე საცხოვრებელი სახლი, ასევე თბილისში, თ-----ში მდებარე ბინა და მან ამ დოკუმენტზე ვ--- ი-----ა დაინახა ე---- თ-----ის ხელმოწერა. სასამართლომ აღნიშნული მოწმის ჩვენება არ გაიზიარა დაუზუსტებელი და არათანმიმდევრული შინაარსის გამო, ვინაიდან ჩვენებაში მითითებული დოკუმენტზე არც მოდავე მხარეები მიუთითებენ და არც განსახილველ საქმეზე არის წარმოდგენილი. 1--- წლის 16 ნოემბერს მოპასუხე ე---- თ-----ის სახელზე გაცემული სადავო კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა გაცემულია მხოლოდ ერთ უძრავ ქონებაზე, მდებარე დ-----, დ--- ფ-----, რ----- ქ. N-- და მასზე არ არის ე---- თ-----ის ხელმოწერა დაფიქსირებული.

2.15. რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდრო ქონებას წარმოადგენდა უძრავი ქონება, მდებარე მისამართზე თბილისი, თ----- დ-----ა, მ-----, 1-----ი, კ----- (მიწის საკადასტრო კოდი N0-----), ბინა N--; უძრავ ნივთებზე უფლებათა რეესტრის მონაცემებით, უძრავ ნივთზე მდებარე მისამართზე თბილისი, თ----- დ-----ა, მ-----, 1-----ი, კ----- (მიწის საკადასტრო კოდი N0-----) ბინა N--, საკუთრების უფლება რეგისტრირებული არ არის; ტექნიკური აღრიცხვის არქივის მონაცემების შესაბამისად, მითითებული უძრავი ნივთის საარქივო მასალაში წარმოდგენილია პრივატიზაციის

ხელშეკრულება N2----- გაცემული 09.12.1--- წელს, რომლის თანახმად, უძრავი ქონება, მდებარე თბილისი, თ-----, მ-----, 1-----ი, კ-----, ბინა N--, საცხოვრებელი ფართით 32.00 კვ.მ., საერთო ფართით 60 კვ.მ. გადაეცა რ----- თ-----ს;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს საინფორმაციო სერვისების განყოფილების 2016 წლის 18 აგვისტოს გაცემული ცნობა N1----- (ს.ფ. 15).

საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის 1992 წლის 01 თებერვლის დადგენილების მე-5 პუნქტის თანახმად, საცხოვრებელი სახლი (ბინა) უსასყიდლოდ გადაეცემა საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეებს, რომლებიც ამ საცხოვრებელი სახლის (ბინის) დამქირავებლები ან დამქირავებლის ოჯახის წევრები არიან. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1328-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სამკვიდრო (სამკვიდროს ქონება) შეიცავს მამკვიდრებლის როგორც ქონებრივი უფლებების (სამკვიდრო აქტივი), ისე მოვალეობების (სამკვიდროპასივი) ერთობლიობას, რომელიც მას ჰქონდა სიკვდილის მომენტისათვის. შესაბამისად, რ----- თ-----ს გარდაცვალების დროისათვის, როგორც პრივატიზებულ ბინაში მცხოვრებს და პრივატიზაციის მონაწილეს საკუთრებაში ჰქონდა სადავო უძრავი ქონება. საწინააღმდეგო სახის პოზიცია ან გარემოების მტკიცებულება საქმეში წარმოდგენილი არ არის.

2.16. მოსარჩელე მ----- თ-----ი მამკვიდრებლის რ----- თ-----ის გარდაცვალების შემდგომ ფაქტობრივად დაეუფლა სამკვიდრო მასაში შემავალ ქონებას, მათ შორის უძრავ ნივთს, მდებარე თბილისი, თ-----, მ-----, 1-----ი, კ-----, ბინა N--;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-1----- N3----- ქ. თბილისის, ლენინის რაიონის სახელმწიფო შრომის შემნახველი სალაროს N5-- ანგარიშზე გახსნილი წიგნაკი (ს.ფ. 125-128);

-1----- N3----- ქ. თბილისის, ლენინის რაიონის სახელმწიფო შრომის შემნახველი სალაროს N5-- ანგარიშზე გახსნილი წიგნაკი (ს.ფ. 129-131);

-მოწმეების ნ--- კ-----ის, თ----- მ-----ის, კ----- და კ--- ჭ-----ის ჩვენებები (სასამართლოს სხდომის ოქმი).

სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 1421-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, 1. სამკვიდროს იღებს მემკვიდრე, იქნება იგი კანონით თუ ანდერძით მემკვიდრე. 2. მემკვიდრის მიერ სამკვიდრო მიღებულად ითვლება, როდესაც იგი სანოტარო ორგანოში შეიტანს განცხადებას სამკვიდროს მიღების შესახებ ან ფაქტობრივად შეუდგება სამკვიდროს ფლობას ან მართვას, რაც უდავოდ მოწმობს, რომ მან სამკვიდრო მიიღო.

სასამართლოს მითითებით მხარეები სადავოდ არ ხდებიან და მოწმეთა ჩვენებითაც დგინდება, მ----- თ-----ი მეუღლესთან და შვილებთან, ერთად დედის, რ----- თ-----ის გარდაცვალებამდე და მას შემდეგაც, მუდმივად ცხოვრობს სადავო საცხოვრებელ სახლში. მას არ შეუწყვეტია სამკვიდრო ქონების ფლობა, მართვა და სარგებლობა მამკვიდრებლის გარდაცვალების შემდეგ. მოწმეებმა ნ--- კ-----მა და თ---- მ-----მა ერთმნიშვნელოვნად დაადასტურეს, რომ მისამართზე თბილისი, თ-----, მ-----, 1-----ი, კ-----, ბინა N--, რ----- თ-----ის გარდაცვალების შემდეგ სხვა პირს არ უცხოვრია და ბინაში ცხოვრებას აგრძელებდა მოსარჩელე მხარე ოჯახის წევრებთან ერთად.

სასამართლომ განმარტა, რომ სამკვიდროს მიღების ფაქტის დასადასტურებლად საჭიროა, ან სამკვიდროს გახსნის დღიდან ექვსი თვის განმავლობაში სანოტარო ორგანოსათვის განცხადებით მიმართვა, ანდა სამკვიდრო ქონების ფაქტობრივი ფლობა და დაუფლება. მემკვიდრეობით-სამართლებრივი ნორმა (1424-ე მუხლი) იმპერატიული დანაწესის სახით ადგენს დროს, რომლის განმავლობაშიც მემკვიდრემ უნდა გამოთქვას სამკვიდროს მიღების სურვილი. სამკვიდროს მისაღებად საჭირო მოქმედებები (სამკვიდროს ფაქტობრივი ფლობა და მართვა, განცხადების შეტანა სანოტარო ორგანოში) შესრულებული უნდა იქნეს ექვსი თვის განმავლობაში. სამკვიდროს მიღება არის ცალმხრივი გარიგება, შესაბამისად, მემკვიდრის მოქმედებები უნდა მიუთითებდნენ მემკვიდრის ნებაზე სამკვიდროს მიღების შესახებ. ამდენად, იმისათვის, რომ აღნიშნული ნორმით დარეგულირდეს განსახილველი ურთიერთობა, სამკვიდროს გახსნიდან ექვსი თვის განმავლობაში მემკვიდრე ფაქტობრივად უნდა დაეუფლოს ქონებას ან მართოს იგი, რასაც ადგილი აქვს მოცემულ შემთხვევაში. ზემოთ როგორც აღინიშნა, მოსარჩელე მ----- თ-----ი მამკვიდრებლის გარდაცვალების შემდეგ ცხოვრობდა და დღემდე აგრძელებს სადავო საცხოვრებელ სახლში ცხოვრებას. **საწინააღმდეგო სახის გარემოებასა და შესაბამის მტკიცებულებაზე, მოპასუხე მხარეს არ მიუთითებია.**

2.16. უძრავი ქონება, მდებარე მისამართზე თბილისი, თ-----, მ-----, 1 კვ-----, კ-----, ბინა N--, (საცხოვრებელი ფართი 60 კვ.მ.) საბაზრო ფასების გათვალისწინებით შეფასებულია 49 400 (ორმოცდაცხრა ათას ოთხასი) ლარად;

სასამართლო დაეყრდნო შემდეგ მტკიცებულებებს:

-აუდიტორული ფირმა „ს-----ს“ მიერ 2016 წლის 11 ნოემბერს შედგენილი აუდიტორული დასკვნა N--5 (ს.ფ. 26).

სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლზე,

რომლის თანახმად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონ განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაუდონ საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომელზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამავე მუხლის მესამე ნაწილის თანახმად, გარემოებები, რომელიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის თანახმად, სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს სასამართლო სხდომაზე მათს ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არ არსებობის შესახებ. მოსაზრებები, რომელიც საფუძვლად უდევს სასამართლოს შინაგან რწმენას უნდა აისახოს გადაწყვეტილებაში.

დასკვნები სამართლებრივ გარემოებებთან დაკავშირებით:

2.17. სასამართლოს განმარტებით მოსარჩელე მ----- თ-----მა მოითხოვა 1--
- წლის 16 ნოემბერს ე---- თ-----ის სახელზე გაცემული სამკვიდრო
მოწმობის (რეესტრიის N2----) ბათილად ცნობა და უძრავი ქონების, მდებარე
მისამართზე, თბილისი, თ-----, მ-----, I-----, კ-----, ბინა N--
(მიწის საკადასტრო კოდი N0-----) მესაკუთრედ მოსარჩელე მ----- თ-----
-ის აღიარება.

დადგენილია, რომ რ----- თ-----ი და ა----- პ-----ი
დაქორწინდნენ 1951 წლის 13 ივლისს. ქორწინების რეგისტრაციის
ადგილს წარმოადგენს რ-----, ქ.გ----- მმაჩის საქალაქო
ბიურო სახალინის ოლქი/ მამკვიდრებელი რ----- თ-----ი (დ---დებული 1---
-----) გარდაიცვალა 2----- მას დარჩა პირველი რიგის მემკვიდრე,
შვილი მ----- თ-----ი (3.2.1., 3.2.2).

1964 წლის სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 539-ე მუხლის და ამჟამად
მოქმედი, 1997 წლის სამოქალაქო კოდექსის 1306-ე მუხლის თანახმად,
გარდაცვლილი პირის (მამკვიდრებლის) ქონების გადასვლა სხვა პირებზე
(მემკვიდრეებზე) ხორციელდება კანონით ან ანდერძით, ანდა ორივე
საფუძველით.

1964 წლის სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 542-ე მუხლისა და 1997 წლის სამოქალაქო კოდექსის 1307-ე მუხლის თანახმად, კანონით მემკვიდრეობის დროს მემკვიდრეები შეიძლება იყვნენ პირები, რომელნიც ცოცხალნი იყვნენ მამკვიდრებლის სიკვდილის მომენტისათვის. 1964 წლის სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 544-ე და 1997 წლის კოდექსის 1336-ე მუხლის თანახმად, კანონით მემკვიდრეობის დროს თანასწორი უფლებით მემკვიდრეებად ითვლებიან პირველ რიგში გარდაცვლილის შვილები, მეუღლე და მშობლები. ამავე მუხლის თანახმად, კანონით მემკვიდრეობა მოქმედებს თუკი მამკვიდრებელს არ დაუტოვებია ანდერძი, ან თუ ანდერძი მოიცავს სამკვიდროს ნაწილს, ან თუ ანდერძი მთლიანად ან ნაწილობრივ ბათილადაა ცნობილი.

1964 წლის სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 540-ე მუხლის მიხედვით, სამკვიდროს გახსნის დროდ ითვლება სამკვიდროს დამტოვებლის გარდაცვალების დღე. დღეს მოქმედი 1997 წლის სამოქალაქო კოდექსის 1319-ე და 1320-ე მუხლების მიხედვით, სამკვიდრო იხსნება პირის გარდაცვალების შემდეგ. სამკვიდროს გახსნის დროდ ითვლება მამკვიდრებლის გარდაცვალების დღე.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ რ----- თ-----ი გარდაცვალებამდე ცხოვრობდა სადავო საცხოვრებელ სახლში, მდებარე მისამართზე თბილისი, თ----- დ-----ა, მ-----, I-----, კ-----, ბინა N--. მისი გამოსვენება მოხდა აღნიშნული საცხოვრებელი სახლიდან (3.1.2). მხარეებს სადავო არ გაუხდიათ ის გარემოება, რომ მოსარჩელე მ----- თ-----ი მამკვიდრებლის რ----- თ-----ის გარდაცვალებამდე და მისი გარდაცვალების შემდეგაც, დღემდე, ცხოვრობს სადავო საცხოვრებელ სახლში, მდებარე მისამართზე თბილისი, თ----- დ-----ა, მ-----, I-----, კ-----, ბინა N-- (3.1.1). ხოლო მოპასუხე ე----- თ-----ს სადავო საცხოვრებელ ბინაში არ უცხოვრია.

სამოქალაქო კოდექსის 1328-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდრო (სამკვიდრო ქონება) შეიცავს მამკვიდრებლის როგორც ქონებრივი უფლებების (სამკვიდრო აქტივი), ისე მოვალეობების (სამკვიდრო პასივი) ერთობლიობას, რომელიც მას ჰქონდა სიკვდილის მომენტისათვის. სამკვიდროში შედის საერთო საკუთრების წილი, რომელიც მამკვიდრებელზე მოდიოდა, ხოლო, თუ ქონების გაყოფა ნატურით შეუძლებელია, მაშინ - ამ ქონების ღირებულება.

მამკვიდრებელ რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდრო ქონებას წარმოადგენდა უძრავი ქონება, მდებარე მისამართზე თბილისი, თ-----, მ-----, 1-----ი, კ----- (მიწის საკადასტრო კოდი NO-----), ბინა N--. მითითებული უძრავი ნივთის საარქივო მასალაში წარმოდგენილია პრივატიზაციის ხელშეკრულება N2----- გაცემული 09.12.1--- წელს, რომლის თანახმად, უძრავი

ქონება, მდებარე თბილისი, თ-----, მ-----, 1-----ი, კ-----, ბინა N-
-, საცხოვრებელი ფართით 32.00 კვ.მ., საერთო ფართით 60 კვ.მ. გადაეცა რ-----
თ-----ს. აღნიშნულ უძრავ ნივთზე საკუთრების უფლება საჯარო რეესტრის
ეროვნულ სააგენტოში რეგისტრირებული არ არის (3.2.9). გარდა აღნიშნულისა,
საქმის მასალებით, ფ-----ს სადაბო საკრებულოს ცნობით, რ----- თ-----
ის სახელზე ირიცხებოდა დ-----ს, დ--- ფ-----, რ----- ქ. N---ში
მდებარე საცხოვრებელი ბინიდან ერთი ოთახი და 300მ2 მიწის ნაკვეთი
(3.2.3).

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის
1992 წლის 1 თებერვლის დადგენილების პირველი პუნქტის მიხედვით,
საქართველოს რესპუბლიკაში ბინების პრივატიზაცია წარმოადგენს
მოქალაქეთათვის სახელმწიფო და საზოგადოებრივ საბინაო ფონდში მათ მიერ
დაკავებული საცხოვრებელი სახლის (ბინის) ნებაყოფლობით შეღავათიანი
პირობებით საკუთრებაში უსასყიდლოდ გადაცემას. ამავე დადგენილების მე-5
პუნქტით, საცხოვრებელი სახლი (ბინა) უსასყიდლოდ გადაეცემა
საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეებს, რომლებიც ამ საცხოვრებელი
სახლის (ბინის) დამქირავებლები ან დამქირავებლის ოჯახის წევრები არიან.
შესაბამისად, რ----- თ-----ს, როგორც ზემოთ აღნიშნული საცხოვრებელი
ბინის დამქირავებელს, პრივატიზაციის ხელშეკრულების საფუძველზე
საკუთრებაში გადაეცა სადავო ბინა, მდებარე მისამართზე თბილისი, თ-----
---, მ-----, 1-----ი, კ----- (მიწის საკადასტრო კოდი N0-----), ბინა
N--, თუმცა მის მიერ უძრავი ქონებაზე საკუთრების უფლების რეგისტრაცია არ
განხორციელდა საჯარო რეესტრში. 1997 წლის სამოქალაქო კოდექსის 1513-ე
მუხლის მიხედვით, ფიზიკურ პირთა კანონიერ სარგებლობაში არსებული
მიწის ნაკვეთები, რომლებზედაც ინდივიდუალური სახლებია გალნაგებული,
სამოქალაქო კოდექსის ამოქმედებიდან ითვლება ამ პირთა საკუთრებად და
მათზე ვრცელდება სამოქალაქო კოდექსით უძრავი ნივთებისათვის
გათვალისწინებული წესები.

1964 წლის სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 556-ე მუხლის თანახმად,
იმისთვის, რომ სამკვიდრო მემკვიდრისა გახდეს, მან უნდა მიიღოს იგი. არ
შეიძლება სამკვიდროს მიღება რაიმე პირობების წამოყენებით. სამკვიდრო
მიღებულად ითვლება, თუ მემკვიდრეც ფაქტიურად შეუდგება სამკვიდრო
ქონების ფლობას ან მართვას, აგრეთვე, როდესაც იგი შეიტანს საანოტარო
მოქმედებათა შემსრულებელ ორგანოში სამკვიდროს გახსნის ადგილას
განცხადებას სამკვიდროს მიღების შესახებ. ამ მუხლის მეორე ნაწილში
აღნიშნული მოქმედებები შესრულებულ უნდა იქნეს ექვსი თვის
განმავლობაში სამკვიდროს გახსნის დრიდან. ასევე, 1997 წლის სამოქალაქო
კოდექსის 1421-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდროს იღებს მემკვიდრე, იქნება იგი
კანონით თუ ანდერძით მემკვიდრე. მემკვიდრის მიერ სამკვიდრო მიღებულად
ითვლება, როდესაც იგი საანოტარო ორგანოში შეიტანს განცხადებას

სამკვიდროს მიღების შესახებ ან ფაქტობრივად შეუდგება სამკვიდროს ფლობას ან მართვას, რაც უდავოდ მოწმობს, რომ მან სამკვიდრო მიიღო. სამოქალაქო კოდექსის 1424-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდრო მიღებულ უნდა იქნეს ექვსი თვის განმავლობაში სამკვიდროს გახსნის დღიდან.

სამკვიდროს მიღება შესაძლებელია ორი გზით: მემკვიდრის მიერ მამკვიდრებლის გარდაცვალებიდან ექვსი თვის ვადაში სამკვიდრო მოწმობის მისაღებად ნოტარიუსისათვის მიმართვის ან/და სამკვიდრო ქონების ფაქტობრივად დაუფლების გზით. სამკვიდროს ფაქტობრივი ფლობით მიღება გულისხმობს, რომ მემკვიდრემ აქტიური ქმედებით გამოხატოს სამკვიდროს მიღების სურვილი თუნდაც სამკვიდროს ნაწილის დაუფლების გზით. სამკვიდროს მიღება წარმოადგენს მემკვიდრის უფლებას და არა ვალდებულებას და სამკვიდროზე საკუთრების უფლების წარმოშობა კანონით გათვალისწინებული იმპერატიული დანაწესების განუხრელ დაცვაზე დამოკიდებული. თავისი სამართლებრივი ბუნებით სამკვიდროს მიღება ცალმხრივი გარიგებაა. იგი გამოხატავს სამკვიდროს მიღების სურვილს, მემკვიდრის ნებას. სამკვიდროს მისაღებად საჭიროა, როგორც მოსარჩელის ცალმხრივი ნების არსებობა, ისე, ამ ნების გარეგანი ფორმირება (თანხვედრა) კანონით დადგენილი წესით. ბუნებრივია, როგორც ერთი, ისე მეორე ქმედება სამართლებრივი ძალის მატარებელია მაშინ, თუ იგი სამოქალაქო კანონმდებლობით დადგენილ ექვსთვიან ვადაში განხორციელდა. სასამართლოს მითითებით განსახილველ დავაში, მართალია, დადგენილია, რომ მოსარჩელეს მ----- თ-----ს რ----- თ-----ის სამკვიდრო ქონებაზე მდებარე თბილისი, თ----- დ-----ა, მ-----, I-----, კ-----, ბინა N--, განაცხადი სანოტარო ორგანოში 1993 წლიდან 2016 წლამდე არ შეუტანია და არც სამკვიდრო მოწმობა მიუღია (3.1.3), თუმცა საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებით დადასტურდა, რომ მემკვიდრემ დადგენილ ვადაში გამოავლინა ნება სამკვიდრო ქონების (სადავო უძრავ ქონებასთან მიმართებით) ფაქტობრივად დაუფლების გზით მემკვიდრეობის მიღების თაობაზე. მ----- თ-----ი რ----- თ-----ის გარდაცვალების შემდგომ ფაქტობრივად დაეუფლა სამკვიდრო მასაში შემავალ ქონებას, მათ შორის უძრავ ნივთს, მდებარე თბილისი, თ----- დ-----ა, მ--- მკ/რ, 1 კვ-----, კ-----, ბინა N--. იგი მამკვიდრებლის გარდაცვალებიდან ექვსი თვის განმავლობაში და მას შემდეგაც, უწყვეტად, დღემდე ცხოვრობს სადავო საცხოვრებელ სახლში და აღნიშნულ გარემოებას არ უარყოფს მოპასუხე მხარე და არც რაიმე სახის სამართლებრივი შედაკება დაუფიქსირებია ამ კუთხით. ამ მსჯელობის შესაბამისად, სასამართლომ მოწმეების, ასევე მხარეთა განმარტებების ანალიზის შედეგად დადასტურებულად მიიჩნია მოსარჩელის მიერ სამკვიდროს დაუფლება. ამდენად, უდავოა და მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილია, რომ მამკვიდრებლის გარდაცვალების შემდეგ მ----- თ-----ის, როგორც მემკვიდრის ცხოვრება იმავე სახლში ითვლება სამკვიდროს მიღებად.

სასამართლომ მიუთითა 1964 წლის სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 544-ე მუხლზე, რომლის მიხედვით, 1997 წლის კოდექსის 1336-ე მუხლის თანახმად, მეორე რიგის მემკვიდრეებად არიან გარდაცვლილი და-ძმები. მეორე რიგის მემკვიდრეების მოწოდება მემკვიდრეებად ხდება მხოლოდ მაშინ, თუ პირველი რიგის მემკვიდრეებად ხდება მხოლოდ მაშინ, თუ პირველი რიგის მემკვიდრეები არ არიან, ან მათი უარი თქვას მემკვიდრეობაზე, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როცა პირველი რიგის ყველა მემკვიდრეს მემკვიდრეობა ანდერძით ჩამოერთვა (მუხლები 543-ე და 556-ე). სამკვიდროს დამტოვებლის ძმისწულები და დისწულები ითვლებიან კანონისმიერ მემკვიდრეებად, თუ სამკვიდროს გახნის დროისათვის ცოცხალი აღარ იყო მათი მშობელი, რომელიც სამკვიდროს დამტოვებლის მემკვიდრე იქნებოდა. ისინი თანასწორად იღებენ მემკვიდრეობის იმ წილს, რომელიც კანონისმიერი მემკვიდრეობის დროს მათ გარდაცვლილ მშობელს ერგებოდა.

1997 წლის კოდექსის 1337-ე მუხლით დადგენილია რიგითობა კანონით მემკვიდრეობისას: წინა რიგის თუნდაც ერთერთი მემკვიდრის არსებობა გამორიცხვას შემდგომი რიგის მემკვიდრეობას.

სასამართლოს მითითებით მოპასუხე ე----- თ-----ი არის მამკვიდრებელ რ----- თ-----ის ძმის, ა----- თ-----ის შვილი და შესაბამისად მეორე რიგის კანონისმიერი მემკვიდრე (ძმისშვილი). ა----- თ-----ი გარდაიცვალა 1972 წლის 02 ივლისს (3.2.3).

რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდრო ქონებაზე მდებარე მისამართზე დ-----, დ--- ფ-----, რ----- ქ. N--, 1/8 ნაწილი 1--- წლის 16 ნოემბერს გაცემული კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობის საფუძველზე გადაეცა მამკვიდრებლის მეორე რიგის მემკვიდრეს, ძმისშვილს ე----- თ----- ს. სამკვიდრო ქონება არის სახლთმფლობელობა მდებარე დ-----, დ--- ფ-----, რ----- ქ. N--, 1/8 ნაწილი მთელი საცხოვრებელი სახლი ლიტერი „ა“ შედგება ერთი ოთახისაგან საცხოვრებელი ფართი 30 კვ.მ. სასარგებლო ფართი 30 კვ.მ. განლაგებული 300 კვ.მ. მეტრი მიწის ფართობზე. თუმცა მოპასუხე ე----- თ-----მა კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობის საფუძველზე მემკვიდრეობის წესით საკუთრებაში გადმოცემული ზემოთ მითითებული უძრავი ქონება არ დაარეგისტრირა საჯარო რეესტრში (3.1.5). აღნიშნულთან მიმართებით, სასამართლო ყურადღებას მიაქცევს საქმეში წარმოდგენილ საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოს მიერ გაცემულ ცნობაზე, რომლის მიხედვითაც, ტექნიკური აღრიცხვის არქივში წარმოდგენილია უძრავი ნივთის ტექნიკური აღრიცხვის ბარათი მისამართით „დ-----, დ. ფ-----, რ----- ქ.N--“. წარმოდგენილია 16.11.1--- წლის N2--- კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა, რომლის საფუძველზეც რ----- თ----- ის მემკვიდრედ ცნობილია ე----- თ-----ი, თუმცა სააღრიცხვო მასალაში

ბოლო მონაცემებით დაცულ 1988 წლით დათარიღებულ ტექნიკურ პასპორტზე მითითებულია ბ--- თ-----ი, რომელიც გაუქმებული არ არის. რ----- თ-----
---ი და ე---- თ-----ი სააღრიცხვო მასალაში არ ფიქსირდება (3.2.4).

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოცემული დავის ფარგლებში, მოსარჩელე პრეტენზიას არ აცხადებს სადავო კანონისმიერ მემკვიდრეობის უფლების მოწმობით მოპასუხისათვის გადაცემულ უძრავ ქონებაზე, მდებარე დ-----
---, დ--- ფ-----, რ----- ქ. N--. მიუხედავად, მითითებულ ქონებასთან მიმართებით, მოსარჩელის მიერ სამართლებრივი პრეტენზიის არარსებობისა, მამკვიდრებელ რ----- თ-----ის სამკვიდრო ქონებაზე 1--- წლის 16 ნოემბერს გაცემული კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა აბრკოლებს მოსარჩელე მ----- თ-----ს, როგორც პირველი რიგის კანონისმიერ მემკვიდრეს, მოახდინოს თავისი მემკვიდრეობითი უფლებისა რეალიზაცია. მოპასუხე ე---- თ-----მა სადავო სამკვიდრო მოწმობის მიღებით დაარღვია კანონმდებლობით დადგენილი რიგითობა კანონით მემკვიდრეობისას. მოპასუხეს, როგორც მეორე რიგის მემკვიდრეს, სამოქალაქო კოდექსის 1337-ე მუხლის ძალით უფლება არ ჰქონდა მიეღო რ----- თ-----ის დანაშთი ქონება (ან მისი ნაწილი), ვინაიდან არსებობდა პირველი რიგის მემკვიდრე.

1964 წლის სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 566-ე მუხლის და 567-ე მუხლის მიხედვით, მემკვიდრეებად მოწოდებულ პირებს შეუძლიათ მოსთხოვონ მემკვიდრეობის გახსნის ადგილის სანოტარო კანტორას, მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა. მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა ეძლევათ მემკვიდრეებს ექვსი თვის გასვლის შემდეგ სამკვიდროს გახსნის დღიდან. იგივე სამართლებრივი დანაწესია მოცემული 1997 წლის სამოქალაქო კოდექსის 1499-1500 მუხლებით, კერძოდ, მემკვიდრეებად მოწვეულ პირებს შეუძლიათ სანოტარო ორგანოსგან მოითხოვონ სამკვიდრო მოწმობა. მემკვიდრეებს სამკვიდრო მოწმობა ეძლევათ სამკვიდროს გახსნის დღიდან ექვსი თვის გასვლის შემდეგ ნებისმიერ დროს.

სასამართლოს განმარტებით სამოქალაქო სამართალწარმოებაში თითოეული მხარის უფლებრივ ტვირთს წარმოადგენს იმ ფაქტების მითითება და დამტკიცება, რომლითაც მხარეებს სურთ, დაასაბუთონ თავიანთი სასარჩელო მოთხოვნები ან გააქარწყლონ სასარჩელო მოთხოვნათა დასაბუთებლად მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები. მოსარჩელე მხარის განმარტებით, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებით და მოწმეთა ჩვენებით უტყუარად დასტურდება, რომ მოსარჩელე მ----- თ-----მა, როგორც პირველი რიგის კანონისმიერმა მემკვიდრემ ფაქტობრივად დაუფლების გზით მიიღო მამკვიდრებლის დანაშთი ქონება. აღნიშნული მსჯელობის ანალიზი კი გამორიცხავს მოპასუხე ე---- თ-----ის, როგორც მეორე რიგის კანონისმიერი

მემკვიდრის სახელზე გაცემული სამკვიდრო მოწმობის მართლზომიერებასა და კანონის მოთხოვნებთან შესაბამისობას. 1--- წლის 16 ნოემბერს სადავო სამკვიდრო მოწმობა გაიცა მოპასუხე ე---- თ-----ზე, რაც გულისხმობს ამ უკანასკნელის ქმედებით კანონის იმპერატიულ დანაწესის საწინააღმდეგოდ, არამართლზომიერად მემკვიდრეობის უფლების მოწმობის მიღებას. ცხადია, მოპასუხის მიერ სანოტარო ორგანოში არ იქნა გაცხადებული ის გარემოება, რომ მამკვიდრებელ რ----- თ-----ს ჰყავდა პირველი რიგის მემკვიდრე, რაც გამორიცხავდა მის კანონით მემკვიდრეობას.

მოპასუხე მხარე მიუთითებს მოთხოვნის ხანდაზმულობაზე, თუმცა არ დაუკონკრეტებია თუ რომელი სამოქალაქო კოდექსით დადგენილი ვადის ხანგრძლივობა უნდა მიიღოს სასამართლომ მხედველობაში. სამოქალაქო კოდექსის 1450-ე მუხლის თანახმად, სამკვიდროს მიღება ან მიღებაზე უარის თქმა შეიძლება სადავო გახდეს ორი თვის განმავლობაში იმ დღიდან, როცა დაინტერესებულმა პირმა შეიტყო, რომ ამისათვის არსებობს სათანადო საფუძველი. მოპასუხე მხარის მოთხოვნით, სასამართლომ დავა უნდა გადაწყვიტოს 1964 წელს მოქმედი სამოქალაქო კოდექსის მოთხოვნათა დაცვით. აღნიშნული კოდექსის მემკვიდრეობითი სამართლის ნორმები (539-570 მუხლები), ასევე ამავე კოდექსის სასარჩელო ხანდაზმულობის თავში მოცემული ნორმები (75-88 მუხლები) არ ითვალისწინებს დღევანდელი კოდექსის 1450-ე მუხლის ანალოგს და არ ადგენს სამკვიდრო მოწმობის ბათილად ცნობის შესახებ სასარჩელო მოთხოვნასთან მიმართებით სპეციალურ ხანდაზმულობის ვადებს. 1964-ე წლის სამოქალაქო კოდექსის 75-ე მუხლის თანახმად, საერთო ვადა სასარჩელო ხანდაზმულობისა შეადგენს სამ წელს.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მოპასუხე ე---- თ-----ის სახელზე 1--- წლის 16 ნოემბერს სამკვიდრო მოწმობის გასაცემად ნოტარიუსთან წარსადგენი დოკუმენტების მომზადებაში მოსარჩელე მ----- თ-----ს მონაწილეობა არ მიუღია (3.2.8). შესაბამისად, საქმეში არსებული მასალებით, მოსარჩელისათვის არ იყო ცნობილი სადავო სამკვიდრო მოწმობის არსებობის შესახებ, თუმცა აღნიშნული გარემოების დადასტურების შემთხვევაში სასამართლომ ყურადღება მიაქცია სადავო სამკვიდრო ქონების მოდავე მხარის მიერ ფაქტობრივად დაუფლების ფაქტზე. კერძოდ, განსახილველ საქმეზე, დადგინდა, რომ მოსარჩელე მ----- თ-----მა კანონით დადგენილ სამკვიდროს მიღების ვადაში განახორციელა რეალური ქმედება, რომელიც გამოხატავდა მის აშკარა სურვილს დაუფლებოდა გარდაცვლილი დედის, რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდრო ქონებას. შესაბამისად, დადგენილია და ეჭვს არ იწვევს ის გარემოება, რომ მ----- თ-----ს მამკვიდრებლის დანაშთი ქონების ფაქტობრივი ფლობა არ შეუწყვეტია. სასამართლომ განმარტა, რომ სამკვიდროს მიღების ერთ-ერთ სახეს წარმოადგენს, თუ მემკვიდრე ფაქტობრივად შეუდგება სამკვიდრო ქონების ფლობას ან მართვას. ამდენად, სამკვიდროს მიღების ფაქტს, განსახილველი ნორმების (სამოქალაქო კოდექსის

1450-ე, 1433-ე მუხლი) თანახმად, გააჩნია უკუძალა. ე.ი. მემკვიდრე, რომელმაც მიიღო სამკვიდრო ქონება, ითვლება, მის მესაკუთრედ სამკვიდროს გახსნის დღიდან, შესაბამისად, სამკვიდრო ქონების მოცულობა განისაზღვრება სამკვიდროს გახსნის დღეს არსებული ქონებით. მამკვიდრებლის გარდაცვალებიდან ექვს თვეში ფაქტობრივი ფლობით სამკვიდროს მიღება ნიშნავს, რომ მემკვიდრეს სამკვიდრო უკვე მიღებული აქვს, რაც მის საკუთრებად ითვლება მემკვიდრეობის გახსნის დღიდან. თუკი სამკვიდროს მიღების შემდეგ მემკვიდრე არ მიიღებს ზომებს უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის - სამკვიდრო მოწმობის მისაღებად, ეს არანაირ გავლენას არ მოახდენს სამკვიდროს მიღებაზე. სამკვიდროს მიღება ყოველთვის წინ უსწრებს სამკვიდრო მოწმობის გაცემას. შესაბამისად, სამოქალაქო კოდექსის 1450-ე მუხლის ადგენს კონკრეტულად სამკვიდროს მიღების ან მიღებაზე უარის თქმასთან დაკავშირებულ ხანდაზმულობის ვადას და არა მემკვიდრეობითი უფლების მოწმობის გასაჩივრების ვადას. განსახილველ შემთხვევაში, უტყუარად დადასტურებულია, რომ მოსარჩელემ სამკვიდრო ქონება მიიღო ფაქტობრივი დაუფლების წესით კანონით დადგენილ ვადაში და შესაბამისად, სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობაზე მითითება უსაფუძვლოა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-8 მუხლის მე-3 ნაწილზე მითითებით სასამართლომ განმარტა, რომ სამოქალაქო სამართალურთიერთობების მომწესრიგებელი ნორმების ამოსავალი წერტილია ბუნებითი სამართლიანობის აღდგენა, შესაბამისად სამოქალაქო სამართალბრუნვაში ქცევის სტანდარტის განმსაზღვრელია სამართლიანობა, კეთილსინდისიერება და ზნეობრიობა. ყველა ადამიანი სამოქალაქო უფლება-მოვალეობების მატარებელია. სამოქალაქო უფლების მართლზომიერი რეალიზაცია კი საზოგადოებაში სტაბილური გარემოს შექმნის გარანტიაა. თითოეული მოქალაქე ვალდებულია თავისი უფლება განახორციელოს იმგვარად, რომ დაუშვებლად არ ხელყოს სხვისი უფლება.

ზემოაღნიშნული ფაქტობრივი გარემოებების მხედველობაში მიღებითა და მათი სამართლებრივი შეფასების შედეგად, მოსარჩელე მ----- თ-----ი წარმოადგენს რა რ----- თ-----ის პირველი რიგის მემკვიდრეს, არსებობს საფუძელი მამკვიდრებლის დანაშთ სამკვიდრო ქონებაზე, მდებარე მისამართზე, თბილისი, თ-----, მ-----, I-----, კ----- (მიწის საკადასტრო კოდი NO-----), ბინა N-- მესაკუთრედ აღიარებისა. ამასთან, კანონით მემკვიდრეობისას რიგითობის დაცვის თვალსაზრისით, სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელე მხარის მემკვიდრეობითი უფლების მართლზომიერად განხორციელების აუცილებელი წინაპირობაა 1--- წლის 16 ნოემბერს ნოტარიუსის მიერ მოპასუხე ე---- თ-----ის სახელზე გაცემული კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობის (რეესტრის №2----) ბათილად ცნობა.

3. სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები

ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები

3.1.1. აპელანტის განმარტებით საქმის მასალებით ვერ დგინდება მოსარჩელესა და მამკვიდრებელს შორის ნათესაური კავშირი, ვინაიდან სახეზე არ არის აღნიშნულის დამადასტურებელი რაიმე მტკიცებულება.

3.1.2 აპელანტის მითითებით გაურკვეველია, რა საფუძვლით მიიჩნია პირველი ინსტანციის სასამართლომ უდავო ფაქტობრივ გარემოებად, რომ მ----- თ----- -ი მამკვიდრებლის გარდაცვალებიდან დღემდე ცხოვრობს სადავო ბინაში, მაშინ როდესაც მოპასუხე მხარის მიერ ერთმნიშვნელოვნად იქნა განმარტებული, რომ მ----- თ----- -ი სადავო უძრავ ქონებაში ე---- თ----- -ის ნებართვის საფუძველზე ცხოვრობს 2004 წლის პერიოდიდან.

3.1.3. აპელანტის განმარტებით მამკვიდრებლის გარდაცვალების შემდეგ მ----- თ----- -მა თავადვე განუცხადა და სთხოვა სამკვიდროს მისაღებად მას წარედგინა განცხადება. ამასთან, ე---- თ----- -ის, მიერ სამკვიდრო მოწმობის მისაღებად საჭირო დოკუმენტაციის მომზადება/მოძიებაში მონაწილეობდა უშუალოდ მ----- თ----- -ი, რაც დასტურდება, 1--- წლის 16 აგვისტოს გაცემული ცნობა დახასიათებით, რომელიც უშუალოდ მომზადებულია მისი მოთხოვნით.

აპელანტის მითითებით აღნიშნული გარემოების დადასტურების მიზნით, დაიკითხნენ მოწმეები, რომლებმაც დაადასტურეს ის გარემოება, რომ ე---- თ----- -ის მიერ სამკვიდრო მოწმობის მისაღებად დოკუმენტაციის მომზადების პროცესში ჩართული იყო მ----- თ----- -ი. კერძოდ, ვ---- ი----- -ა, რომელიც თ----- -ების ოჯახთან დაახლოებული პირია, საკუთარ ჩვენებაში განმარტა, რომ იგი თან ახლდა მ----- თ----- -სა და ე---- თ----- -ს როდესაც ისინი სამკვიდრო მოწმობის ასაღებად მივიდნენ სანოტარო ორგანოში. მოწმე ვ---- ჭ----- -მა კი საკუთარ ჩვენებაში აღნიშნა, რომ იგი იმყოფებოდა სამკვიდრო მოწმობის გაცემის შემდგომ პერიოდში მოსარჩელესა და მოპასუხის ოჯახებთან ერთად, სადაც პატივი მიაგეს გარდაცვლილი მამკვიდრებლის ხსოვნასა და ასევე აღნიშნეს ე---- თ----- -ის მიერ სამკვიდრო ქონების კეთილმოწყობის ფაქტი, მოწმემ ერთმნიშვნელოვნად დაადასტურა, რომ მ----- თ----- -ი ესწრებოდა აღნიშნულ შეხვედრას და მისთვის 1995 წელსაც კი ცნობილი გახლდათ აპელანტის მიერ მამკვიდრებლის ქონების მიღების ფაქტის შესახებ.

3.1.4. აპელანტის მოსაზრებით სასამართლომ არასწორად განმარტა, რომ სამოქალაქო კოდექსის 1450-ე მუხლი ადგენს კონკრეტულად სამკვიდროს მიღების ან მიღებაზე უარის თქმასთან დაკავშირებულ ხანდაზმულობის ვადას და არა მემკვიდრეობითი უფლების მოწმობის გასაჩივრების ვადას", ვინაიდან,

აღნიშნული სამართალურთიერთობა, რომელზეც სასამართლო უთითებს, მოწესრიგებულია სამოქალაქო კოდექსის სხვა ნორმით, კერძოდ, სამოქალაქო კოდექსის 1434-ე მუხლის თანახმად, „მემკვიდრეს შეუძლია უარი თქვას სამკვიდროს მიღებაზე სამი თვის განმავლობაში.“

აპელანტის მითითებით მოსარჩელეს მიღებული არ ჰქონდა სამკვიდრო ქონება, ვინაიდან, მ----- თ-----მა სადავო ქონებით სარგებლობა დაიწყო ე---- თ-----ის ნებართვით 2004 წლიდან, ხოლო მოწმეების ჩვენებებით კი დგინდება, რომ მ----- თ-----ისათვის ე---- თ-----ის მიერ სამკვიდროს მიღების შესახებ ცნობილი იყო როგორც სამკვიდრო მოწმობის გაცემის 1--- წელს, ასევე მის შემდგომ პერიოდშიც.

3.1.5. აპელანტის მითითებით მოსარჩელე პრეტენზიას არ აცხადებდა სადავო კანონისმიერ მემკვიდრეობის უფლების მოწმობით მოპასუხისათვის გადაცემულ უძრავ ქონებაზე, მდებარე დ-----, დ--- ფ-----, რ----- ქ. N--. შესაბამისად, საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილებით სასამართლო გასცდა სასარჩელო მოთხოვნის ფარგლებს და მიაკუთვნა მხარეს ის რაც მას არ მოუთხოვია, კერძოდ, სრულად ბათილად ცნო დ-----ს, დ--- ფ-----ში, რ----- ქ. N--ში მდებარე უძრავ ქონებაზე გაცემული სამკვიდრო მოწმობა, შესაბამისად არაპირდაპირ მ----- თ-----ს მიაკუთვნა ფ-----ში მდებარე უძრავი ქონებაც, მაშინ როდესაც აღნიშნული ქონება არ ყოფილა დავის საგანი, მოსარჩელის სასარჩელო მოთხოვნა არ შეეხებოდა მითითებულ ქონებაზე საკუთრების უფლების მოპოვებას, შესაბამისად მიღებული გადაწყვეტილებით სასამართლომ არსებითად დაარღვია ე---- თ-----ის შეჯიბრებითობის უფლება, იმდენად რამდენადაც იმსჯელა იმ საკითხზე (ქონების მიკუთვნებაზე), რომელიც მოსარჩელეს სარჩელით არ მოუთხოვია. აღნიშნულიდან გამომდინარე იმ პირობებში როდესაც თავდაპირველ მოპასუხეს არ მიეცა შესაძლებლობა ამ ნაწილშიც დაეფიქსირებინა პოზიცია ან/და წარმოედგინა მტკიცებულებები (ვინაიდან სარჩელის არც ფაქტობრივ გარემოებებში და მით უფრო მოთხოვნაში არ იყო გაცხადებული აღნიშნული ქონებაზე პრეტენზიის შესახებ) მიღებული გადაწყვეტილებით არსებითად ირღვევა სააპელაციო საჩივრის ავტორის როგორც მატერიალური ასევე საპროცესო უფლებები.

4. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების დასაბუთება

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად, სამართლებრივი

თვალსაზრისით შემოწმებისას სასამართლო ხელმძღვანელობს 393-ე და 394-ე მუხლების მოთხოვნებით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 386-ე მუხლის შესაბამისად, თუ სააპელაციო საჩივარი დასაშვებია და საქმე პირველი ინსტანციის სასამართლოს არ უბრუნდება, სააპელაციო სასამართლო თვითონ იღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე. იგი თავისი განჩინებით უარს ამბობს სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე ან გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლით იღებს ახალ გადაწყვეტილებას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე მუხლის საფუძველზე სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომლითაც საქმე ხელმეორედ არ წყდება არსებითად, მიიღება განჩინების ფორმით. განჩინება სამოტივაციო ნაწილის ნაცვლად უნდა შეიცავდეს მოკლე დასაბუთებას გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების ან უცვლელად დატოვების შესახებ.

4.1. ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება:

4.1.1. სასამართლო თვლის, რომ დადგენილად უნდა იქნეს მიჩნეული საქმის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

4.1.2. რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდრო ქონებას წარმოადგენდა უძრავი ნივთი მდებარე ქ. თბილისი, თ----- დ-----ა, მ-----, 1-----ი, კ----- (მიწის საკადასტრო კოდი N0-----), ბინა N--;

4.1.3. რ----- თ-----ი გარდაიცვალა 1993 წლის 19 იანვარს. (ტ.1.ს.ფ. 13;79)

4.1.4. რ----- თ-----ს დარჩა პირველი რიგის კანონისმიერი მემკვიდრე - შვილი მ----- თ-----ი. (ტ.1.ს.ფ. 18)

(აღსანიშნავია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას მოპასუხე მხარე სადავოდ ხდიდა რ----- თ-----ის და მ----- თ-----ის ნათესაურ კავშირს, თუმცა სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას აპელანტის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ აპელანტი მხარე სადავოდ აღარ ხდიდა მამკვიდრებლის და მ----- თ-----ის ნათესაურ კავშირს. (იხ. 19.06.2018წ. სხდომის ოქმი 16:18:20-16:18:30).

4.1.5. 1--- წლის 16 ნოემბერს ე---- თ-----ის სახელზე როგორც რ----- თ-----ის კანონისმიერ მეორე რიგის მემკვიდრეზე ამ უკანასკნელის დანაშთ სამკვიდრო ქონებაზე მდებარე: დ-----, დ--- ფ-----, რ----- ქ. 46, 1/8 ნაწილი გაიცა კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა.(ტ.1.ს.ფ. 76-77)

4.1.5.1. უდავოა, რომ ე---- თ-----ის მიერ რ----- თ-----ის დანაშთ სამკვიდრო ქონებაზე, მიუხედავად მისი მხრიდან კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობის მიღებისა საკუთრების უფლება საჯარო

რეესტრში დარეგისტრირებული არ ყოფილა.

4.1.6. სააპელაციო პალატას, საქმეში წარმოდგენილ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, დადასტურებულად მიაჩნია ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ მ----- თ-----ი როგორც რ----- თ-----ის პირველი რიგის მემკვიდრე - შვილი ამ უკანასკნელის სამკვიდრო ქონებას ფაქტობრივი ფლობით დაეუფლა.

პალატა აღნიშნავს, რომ სამკვიდროს მიღება არის ცალმხრივი ნების გამოხატულება, რა დროსაც მემკვიდრის მოქმედებები უნდა მიუთითებდნენ მემკვიდრის ნებაზე სამკვიდროს მიღების შესახებ, ანუ, სხვაგვარად თუ ვიტყვით, მემკვიდრის მიერ სამკვიდროს მიღების მიზნით განხორციელებული მოქმედებები უნდა ადასტურებდეს სამკვიდრო ქონების ფლობასა და მართვას.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი იძლევა მტკიცებულებათა სახეობების იმ ნუსხას, რომლითაც მოსარჩელე სარჩელში, ხოლო მოპასუხე შესაგებელში მითითებული გარემოებების დადასტურების შესაძლებლობას იძენს, მათ შორისაა, მხარეთა ახსნა-განმარტება, მოწმეთა ჩვენება, წერილობითი, თუ ნივთიერი მტკიცებულებები, ასევე ექსპერტთა დასკვნები. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ჩამოთვლილ მტკიცებულებათაგან მტკიცებულების არცერთ სახეობას უპირატესობა არ ენიჭება, უფრო მეტიც, სასამართლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით.

პალატა ყურადღებას მიაქცევს იმ გარემოებაზე, რომ მ----- თ-----ის მიერ დედის რ----- თ-----ის სამკვიდროს ფაქტობრივი ფლობით მიღების საკითხის გამოსარკვევად პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაიკითხნენ მოწმეები.

მოწმის სახით დაკითხული ნ--- კ-----ის ჩვენების თანახმად სადავო ბინაში ყოველთვის მ--- (მ----- თ-----ი) ცხოვრობდა. რ----- თ-----ის გარდაცვალების შემდეგ მ--- (მ----- თ-----ი) ოჯახთან ერთად განაგრძობდა ცხოვრებას. ამ ბინაში მათ გარდა სხვას არავის უცხოვრია. (09.11.2017 წ. სხდომის ოქმი, 15:55:17; 16:57:22)

მოწმის სახით დაკითხულმა თ----- მ-----მა განმარტა, რომ იმავე კორპუსის მაცხოვრებელია სადაც სადავო ბინა მდებარეობს, რ----- თ-----თან კარგი ურთიერთობა ჰქონდა, მის გარდაცვალებამდე და გარდაცვალების შემდეგაც ბინაში მისი შვილი ოჯახთან ერთად ცხოვრობდა. (09.11.2017წ. 17:09:52; 17:10:05; 17:11:42)

სააპელაციო პალატა შენიშნავს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ მხარეთა ახსნა-განმარტებების საფუძველზე უდავოდ დაადგინა ფაქტი მასზედ, რომ მ----- თ-----ი მამკვიდრებლის რ----- თ-----ის გარდაცვალებამდე და გარდაცვალების შემდეგაც სადავო საცხოვრებელ ბინაში ცხოვრობდა.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 131-ე მუხლის თანახმად ერთი მხარის მიერ ისეთი გარემოების არსებობის ან არარსებობის დადასტურება (აღიარება), რომელზედაც მეორე მხარე ამყარებს თავის მოთხოვნებსა თუ შესაგებელს, სასამართლომ შეიძლება საკმარის მტკიცებულებად ჩათვალოს და საფუძვლად დაუდოს სასამართლო გადაწყვეტილებას. საგულისხმოა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის დასრულებამდე მოპასუხე მხარის მიერ ამავე კოდექსის 133-ე მუხლით გათვალისწინებული წესით გაქარწყლებული ვერ იქნა მისივე განმარტება/აღიარება მამკვიდრებლის გარდაცვალებამდე და გარდაცვალების შემდეგ სადავო საცხოვრებელ ბინაში მ----- თ-----ის ცხოვრების შესახებ, აღნიშნულის გათვალისწინებით პალატა მიიჩნევს, რომ მიუხედავად დასახელებული გარემოების დადასტურების მიზნით მოსარჩელის მხრიდან კანონით გათვალისწინებული მტკიცებულებების (მოწმეთა ჩვენებები) წარდგენისა მოპასუხე მხარის აღიარება საკმარის საფუძველს ქმნიდა იმ გარემოების დასადგენად, რომ რ----- თ-----ის სამკვიდრო მოსარჩელემ ფაქტობრივი დაუფლების გზით მიიღო. უფრო მეტიც, სასამართლოში საქმის განხილვის ვერც ერთ ეტაპზე მოპასუხის მხრიდან ვერ იქნა მითითებული და დადასტურებული, რომ მ----- თ-----ს დედის გარდაცვალებიდან ექვსი თვის ვადაში მის სახლ-კართან ურთიერთობა არ ჰქონდა, მაშინ როდესაც მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები (მოწმეთა ჩვენებები) საპირისპირო ფაქტებს ადასტურებდა.

სააპელაციო პალატა აქვე ყურადღებას გაამახვილებს იმ გარემოებაზეც, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას მოპასუხე მხარე სასარჩელო მოთხოვნის განხორციელების ხელისშემშლელ გარემოებად მ----- თ-----ის მოთხოვნის ხანდაზმულობაზე უთითებდა.

4.1.7. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1507-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სამოქალაქო კოდექსი ვრცელდება მხოლოდ იმ ურთიერთობებზე, რომლებიც წარმოიშობა ამ კოდექსის ამოქმედების შემდეგ. ამავე მუხლის მესამე ნაწილის შესაბამისად, სამოქალაქო კოდექსის ამოქმედების გამო ძალადაკარგული ნორმატიული აქტების საფუძველზე წარმოშობილი ურთიერთობების მიმართ გამოიყენება ეს ნორმატიული აქტები.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1504-ე მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი ამოქმედდა 1997 წლის 25 ნოემბრიდან.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დგინდება, რომ რ----- თ-----ის სამკვიდრო გაიხსნა ახალი სამოქალაქო კოდექსის ამოქმედებამდე და შესაბამისად, სამკვიდროს მიღებასთან დაკავშირებული სადავო საკითხები უნდა მოწესრიგდეს სადავო სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობის დროს მოქმედი საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის (1964 წლის რედაქცია) შესაბამისი ნორმებით. ამასთან, მხარეები საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის გამოყენებაზე არ შეთანხმებულან.

მ----- თ-----ს თავის სამკვიდროზე ე----- თ-----ის სასარგებლოდ უარი არ უთქვამს, მას არც სხვა სახით განუკარგავს მემკვიდრეობით მიღებული ქონება ე----- თ-----ის სასარგებლოდ.

სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 556-ე მუხლის თანახმად, იმისთვის, რომ სამკვიდრო მემკვიდრისა გახდეს, მან უნდა მიიღოს იგი. არ შეიძლება სამკვიდროს მიღება რაიმე პირობების წამოყენებით. სამკვიდრო მიღებულად ითვლება, თუ მემკვიდრეც ფაქტიურად შეუდგება სამკვიდრო ქონების ფლობას ან მართვას, აგრეთვე, როდესაც იგი შეიტანს სასაქონლო მოქმედებათა შემსრულებელ ორგანოში სამკვიდროს გახსნის ადგილას განცხადებას სამკვიდროს მიღების შესახებ. ამ მუხლის მეორე ნაწილში აღნიშნული მოქმედებები შესრულებულ უნდა იქნეს ექვსი თვის განმავლობაში სამკვიდროს გახსნის დრიდან.

ამდენად, დასახელებული ნორმის თანახმად, სამკვიდროს მიღების ერთ-ერთ სახეს წარმოადგენს, მემკვიდრის მიერ სამკვიდრო ქონების ფლობა ან მართვა. ამასთან ერთად გასათვალისწინებელია, რომ მიღებული სამკვიდრო მემკვიდრის საკუთრებად ითვლება მემკვიდრეობის გახსნის დღიდან. ამდენად, სამკვიდროს მიღების ფაქტს, გააჩნია უკუძალა, ე.ი, მემკვიდრემ, რომელმაც მიიღო სამკვიდრო ქონება, ითვლება მის მესაკუთრედ სამკვიდროს გახსნის დღიდან და, შესაბამისად, სამკვიდრო ქონების მოცულობა განისაზღვრება სამკვიდრო გახსნის დღეს არსებული ქონებით. პალატა განმარტავს, რომ მემკვიდრის მიერ სადავო უძრავი ქონების მიღება ფაქტობრივი ფლობით ან მართვით აყენებს მას განსაკუთრებულ სამართლებრივ რეჟიმში. ექვსი თვის განმავლობაში სამკვიდროს გახსნის დღიდან სამკვიდროს ფაქტობრივი დაუფლებით (კონკლუდენტური მოქმედებებით) მემკვიდრე ხდება სამკვიდრო ქონების მესაკუთრე. ამ მომენტიდან ის მამკვიდრებლის ურთიერთობების კრედიტორად და მოვალედ მიიჩნევა.

განსახილველ შემთხვევაში, პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ მ----- თ----- —მა რ----- თ-----ის დანაშთი ქონება ფაქტობრივი ფლობით მიიღო. მოპასუხე მხარის მიერ შესაბამის მტკიცებულებებზე მითითებით დადასტურებული ვერ იქნა, რომ მ----- თ-----მა ე----- თ-----ის ანუ ბიძაშვილის სასარგებლოდ რ----- თ-----ის სამკვიდრო ქონებაზე უარი

თქვა. სააპელაციო სასამართლო არ იზიარებს აპელანტის მტკიცებას მასზედ, რომ მის სახელზე რ----- თ-----ის დანაშთი ქონების რეგისტრაცია თავად მ----- თ-----მა სთხოვა და სწორედ ეს უკანასკნელი იღებდა მონაწილეობას სამკვიდრო მოწმობის გაცემისთვის საჭირო დოკუმენტების მომზადებაში. აღსანიშნავია, რომ დასახელებული გარემოების დასადასტურებლად ე----- თ-----მა მიუთითა დ----- კომუნალური გაერთიანების ტენდერიცხვის ბიუროს 16.08.1--- წ. N1--- ცნობა-დახასიათებაზე (ტ.1.ს.ფ. 84, 152), რომელიც მომზადებულია ვინმე „პ-----ს“ სახელზე. პალატა შენიშნავს, რომ იმ მოცემულობაში, როდესაც საქმეში წარმოდგენილი დოკუმენტებით დადასტურებულ გარემოებას წარმოადგენს, რომ 22.07.1988 წელს ანუ სადავო დოკუმენტის გაცემამდე დაახლოებით ექვსი წლით ადრე მოსარჩელემ გვარი შეიცვალა, რის შედეგადაც მას გვარად „პ-----ის“ ნაცვლად თ-----ის გვარი მიენიჭა, 1--- წელს მ----- პ-----ს სახელზე მომზადებული დოკუმენტზე დაყრდნობით პალატა დადასტურებულად ვერ მიიჩნევს ფაქტს მასზედ, რომ რ----- თ-----ის სამკვიდრო ქონებაზე ე----- თ-----ის სასარგებლოდ სამკვიდრო მოწმობის გასაცემად საჭირო დოკუმენტების მომზადებაში მ----- თ-----ი მონაწილეობდა. აღნიშნული გარემოების დადასტურებულად მიჩნევის მიზნებისთვის სააპელაციო პალატა ვერ გაიზიარებს ვერც მოწმეების ვ----- და კ--- ჭ-----ის ჩვენებებს, რამეთუ დასახელებულ მოწმეთა ჩვენება არაპირდაპირ ჩვენებას წარმოადგენს და ასახავს არა მოწმეთა მიერ უშუალოდ ნანახ ფაქტებს, რასაც უშუალოდ შეესწრნენ, არამედ გადმოცემით მიღებულ ინფორმაციას.

4.1.8. სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 539-ე მუხლის თანახმად, გარდაცვლილი პირის (მამკვიდრებლის) ქონების გადასვლა სხვა პირებზე (მემკვიდრეებზე) ხორციელდება კანონით ან ანდერძით, ანდა ორივე საფუძვლით.

სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 542-ე მუხლის თანახმად, კანონით მემკვიდრეობის დროს მემკვიდრეები შეიძლება იყვნენ პირები, რომელნიც ცოცხალნი იყვნენ მამკვიდრებლის სიკვდილის მომენტისათვის.

ამავე კოდექსის 544-ე მუხლის თანახმად, კანონით მემკვიდრეობის დროს თანასწორი უფლებით მემკვიდრეებად ითვლებიან პირველ რიგში გარდაცვლილის შვილები, მეუღლე და მშობლები. მეორე რიგის მემკვიდრეები არიან გარდაცვლილის და-ძმები. მეორე რიგის მემკვიდრეების მოწოდება მემკვიდრეებად ხდება მხოლოდ მაშინ, თუ პირველი რიგის მემკვიდრეები არ არიან, ან მათი უარი თქვას მემკვიდრეობაზე, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როცა პირველი რიგის ყველა მემკვიდრეს მემკვიდრეობა ანდერძით ჩამოერთვა (მუხლები 543-ე და 556-ე). სამკვიდროს დამტოვებლის ძმისწულები და დისწულები ითვლებიან კანონისმიერ მემკვიდრეებად, თუ სამკვიდროს გახსნის დროისათვის ცოცხალი აღარ არის მათი მშობელი, რომელიც

სამკვიდროს დამტოვებლის მემკვიდრე იქნებოდა. ისინი თანასწორად იღებენ მემკვიდრეობის იმ წილს, რომელიც კანონისმიერი მემკვიდრეობის დროს მათ გარდაცვლილ მშობელს ერგებოდა. წინა რიგის თუნდაც ერთერთი მემკვიდრის არსებობა გამორიცხვას შემდგომი რიგის მემკვიდრეობას.

განსახილველ შემთხვევაში წინამდებარე განჩინებით დადგენილ გარემოებას წარმოადგენს, რომ მამკვიდრებელს დარჩა ერთი პირველი რიგის მემკვიდრე, რომელმაც ფაქტობრივი დაუფლების გზით მიიღო დედის სამკვიდრო ქონება.

მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ სადავოდაა გამხდარი რ----- თ-----
---ის დანაშთ ქონებაზე მოპასუხის უფლების განმსაზღვრელი დოკუმენტი -
16.11.1--- წლის კანონისმიერი მემკვიდრეობის უფლების მოწმობა. მართალია მოსარჩელის მოთხოვნას არ წარმოადგენს დასახელებულ დოკუმენტში მითითებულ უძრავ ქონებაზე საკუთრების უფლების მოპოვება, თუმცა იქიდან გამომდინარე, რომ აღნიშნულ ქონებაზე სამკვიდრო მოწმობის გაცემით დარღვეულია კანონით გათვალისწინებული იმპერატიული დანაწესი წინა რიგის მემკვიდრის არსებობის შემთხვევაში მომდევნო რიგის მემკვიდრის სასარგებლოდ სამკვიდრო მოწმობის გაცემის აკრძალვის შესახებ პალატა იზიარებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობას, რომ საკანონმდებლო რეგულაციის დარღვევის პირობებში სახეზე იყო არამართლობიერად მიღებული სამკვიდრო მოწმობის ბათილად გამოცხადების საფუძველი.

1.4.9. განსახილველ შემთხვევაში სააპელაციო პალატა ვერ გაიზიარებს ე----- თ-----
-----ის სააპელაციო საჩივრის არგუმენტს მასზედ, რომ 16.11.1--- წელს გაცემული სამკვიდრო მოწმობის ბათილად ცნობის მოთხოვნა არის ხანდაზმული. აღნიშნულთან მიმართებით სააპელაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს წინამდებარე განჩინებით დადგენილ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელემ სამკვიდრო ქონება სამკვიდროს ფაქტობრივი დაუფლების გზით მიიღო. საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ ერთ-ერთ განჩინებაში (13.03..2017წ. №ას-715-685-2016) ხანდაზმულობის საკითხთან დაკავშირებით მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1433-ე მუხლზე, (რომლის თანახმად, მიღებული სამკვიდრო მემკვიდრის საკუთრებად ითვლება მემკვიდრეობის გახსნის დღიდან) და განმარტა, რომ იმ პირობებში, როდესაც მემკვიდრეს სადავო ქონების ფაქტობრივი ფლობით მემკვიდრეობის მიღების საფუძველზე წარმოეშვა საკუთრების უფლება მემკვიდრეობის გახსნის დღიდან, მისი განხორციელების უფლება ხანდაზმულობით არ არის შეზღუდული. კანონით არ არის დადგენილი კონკრეტული ვადა, რომელიც ავალდებულებს მემკვიდრეს სამკვიდრო მოწმობის მიღებას ან აღნიშნული მოწმობის საფუძველზე საკუთრების უფლების რეგისტრაციას. ხანდაზმულობის საგანი არის ფარდობითი უფლება და არა აბსოლუტური უფლება, შესაბამისად, აბსოლუტურ უფლებაზე ხანდაზმულობა არ ვრცელდება.

საბოლოოდ სააპელაციო პალატა ასკვნის, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ სწორად გამოიკვლია და დაადგინა დავის გადაწყვეტისათვის ყველა მნიშვნელოვანი ფაქტობრივი გარემოება და მათ კვალობაზე გააკეთა სწორი სამართლებრივი შეფასებები მ----- თ-----ის სარჩელის დაკმაყოფილების შესახებ. წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივარი არ შეიცავს საკმარის სამართლებრივ დასაბუთებას გასაჩივრებული გადაწყვეტილების საწინააღმდეგოდ და მასში პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ გაკეთებული სამართლებრივი დასკვნების გასაბათილებლად, რაც სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საკმარისი საფუძველია.

5. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები არ ქმნიან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლებით გათვალისწინებულ შემადგენლობას და, შესაბამისად, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების პროცესუალურ-სამართლებრივ საფუძვლებს, შესაბამისად, პალატა ეთანხმება გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებას და ასკვნის, რომ იგი უცვლელად უნდა იქნეს დატოვებული.

6. საპროცესო ხარჯები

6.1. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 55-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოს მიერ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით გაწეული ხარჯები და სახელმწიფო ბაჟი, რომელთა გადახდისაგან განთავისუფლებული იყო მოსარჩელე, გადახდება მოპასუხეს ბიუჯეტის შემოსავლის სასარგებლოდ, მოთხოვნათა იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელიც დაკმაყოფილებულია. ამავდროულად, 6-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სარჩელზე უარის თქმისას სასამართლოს მიერ გაწეული ხარჯები გადახდება მოსარჩელეს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ. სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 55-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ სარჩელზე უარის თქმაში იგულისხმება ასევე სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა. შესაბამისად, აპელანტის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი სახელმწიფო ბიუჯეტში უნდა დარჩეს.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ დაადგინა:

1. ე----- თ-----ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. მოცემულ საქმეზე უცვლელად დარჩეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

3. განჩინება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს უზენაეს სასამართლოში დასაბუთებული განჩინების ჩაბარებიდან 21 დღის ვადაში, სარეზოლუციო ნაწილის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული წესების დაცვით თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მეშვეობით.

4. განჩინების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება განჩინების გამოცხადებას ან მისთვის ცნობილია განჩინების გამოცხადების თარიღი, ვალდებულია, განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30-ე დღისა, გამოცხადდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოში და ჩაიბაროს განჩინების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება განჩინების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

სხდომის თავმჯდომარე:

/ვანო

წიკლაური /

მოსამართლეები:

/ნათია

გუჯაბიძე /

/გოდერძი

გიორგიშვილი /